

แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู
GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF EDUCATION
INSTITUTION ADMINISTRATION SKILL IN THE 21st CENTURY
ACCORDING TO THE 4 POWER OF PRIVATE SCHOOL IN NONG
BUA LAM PHU PROVINCE

¹วริภรณ์ นระแสน, ²พระฮอนด้า วาทสโท และ ³สุนทร สายคำ

¹Wareporn Narasean, ²Phra Honda Vadasuddo and ³Sunthon Saikham

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹warepon_n@gmail.com

Received : May 2, 2022; Revised : May 20, 2022; Accepted : May 31, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย แบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร และครู จำนวน 214 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จำแนกรายด้านโดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ทักษะการด้านคิดวิเคราะห์ และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลัก

¹ นิสิต หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

² อาจารย์ ดร.หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

³ อาจารย์ ดร.หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

อิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู คือ สำนึกความต้องการของบุคลากรในการพัฒนาตนเองเพื่อกำหนดแผนพัฒนาบุคลากร ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต วิริยะ อุตสาหะ มอบหมายงานตามความถนัดและขีดความสามารถ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงาน ให้โอกาสพบปะกับเพื่อนร่วมงานเพื่อสร้างความเป็นกัลยาณมิตร ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานเสมอต้นเสมอปลาย มีความเสียสละ มีจิตใจที่โอบอ้อมอารี ให้ความช่วยเหลือต่อเพื่อนร่วมงาน อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นปรีชาที่ดี ทำงานด้วยความสำเร็จและรับผิดชอบ เป็นแบบอย่างที่ดี สร้างขวัญและกำลังใจ มีใจเป็นกลาง วางเฉย เมื่อได้รับการปฏิเสธหรือการนิทนาบกล่าว พิจารณาความชอบอย่างเป็นธรรม และรู้จักข่มใจ รักษาอารมณ์ได้มั่นคง เคารพสิทธิ์ของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความรักและศรัทธาในอาชีพ ปฏิบัติตนอย่างซื่อสัตย์และเสมอต้นเสมอปลาย เสียสละ อุทิศเวลาในการทำงานเต็มที่ เอาใจใส่ผู้ร่วมงาน มอบหมายงานตามความสามารถและช่วยเหลือผู้อื่น เป็นที่ปรีชาที่ดี ทำงานด้วยความสำเร็จและรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา วางตัวเป็นกลาง และวางเฉยต่อการปฏิเสธหรือการนิทนาบ และพิจารณาความดีและความชอบของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเป็นธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของหลักธรรมอิทธิบาท 4 ที่เป็นธรรมะที่ใช้ในการทำงาน คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะและวิมังสา

คำสำคัญ : การพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษา, อิทธิบาท 4, โรงเรียนเอกชน, ศตวรรษที่ 21

Abstract

This objectives of this research were : 1) To study the skills of school administration in the 21st century according to the 4 Influences of private schools in Nong Bua Lamphu Province 2) To propose guidelines for the development of school administration skills in the 21st century according to the 4 Influence Principles of private schools in the province Nong Bua Lamphu by using research regulations mixed method The sample group consisted of 214 administrators and teachers/person. Semi-structured questionnaires and interviews. by using statistical analysis to find the mean standard deviation and content analysis. The research findings were revealed as follows: 1) Educational institute administration skills in the 21st century according to the 4 powers of private schools in Nong Bua Lamphu Province Overall, it is at the highest level. The overall classification by aspect was at a

high level, in descending order, the top three were: technology skills and digital use. analytical thinking skills and interpersonal skills, respectively. 2) Guidelines for developing educational institution administration skills in the 21st century according to the 4th power of private schools in Nong Bua Lam Phu Province is to survey the needs of personnel for self-development in order to formulate a personnel development plan. Perform duties with honesty, persistence, and delegate tasks according to their aptitudes and abilities. Take care and help the coworkers. Provide opportunities to meet with colleagues to build friendships. Behave and work consistently have sacrifice have a kind heart Give help to colleagues devote time to duty be a good adviser Work with success and responsibility be a good role model Build morale, be neutral, stay calm when rejected or gossip. fair consideration and know how to suppress maintain a stable mood Respect the rights of subordinates at a high level The researcher saw that School administrators have love and faith in their careers. Behave honestly and consistently, make sacrifices, devote time to work to the fullest. Pay attention to the co-workers Assign tasks according to your abilities and help others. be a good adviser Work with success and take responsibility for assigned tasks. Build morale and morale for subordinates neutral and indifferent to denial or gossip and consider the merits and preferences of their subordinates fairly This corresponds to the concept of the 4 Dharma Itthibath principles that are dharmas used in work: Chanda, Viriya, Chitta and Vimangsa.

Keywords: Development of educational institution administration skills, 4 powers, private schools, 21st century

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ยังคงมีความต่อเนื่องจากวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯฉบับที่ 11 จากสถานะของประเทศและบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่ประเทศกำลังประสบอยู่ และกรอบหลักของการวางแผนที่น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลาง ของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยึดหลักสมดุล ยั่งยืน โดยมีวิสัยทัศน์คือ ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งมั่นสู่การเปลี่ยนแปลงผ่านประเทศไทย จากประเทศที่มีรายได้

ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 5 ว่าด้วยการบริหาร และการจัดการศึกษาส่วนที่ 1 การบริการและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 36 บัญญัติไว้ว่าให้สถานศึกษา ดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภา สถานศึกษาและมาตรา 39 บัญญัติไว้ว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการ จัดการทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป สถานศึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกและเป็นบุคลากรที่ดีมีคุณภาพโดย สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ อย่างมีความสุขตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ

การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาถือว่ามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารจะต้องมี ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 1) ทักษะ การคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ 2) ทักษะการแก้ปัญหา 3) ทักษะการสื่อสาร 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล 5) ทักษะด้านการบริหารองค์การ 6) ทักษะการ บริหารงานบุคคล 7) ทักษะทำงานเป็นทีม 8) ทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ 9) ทักษะ การกำหนดทิศทางองค์กร 10) ทักษะการรับรู้ 11) ทักษะการตัดสินใจ 12) ทักษะมุ่งผลสัมฤทธิ์ 13) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 14) ทักษะคุณธรรมจริยธรรม คุณธรรมจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถปรับใช้ให้เหมาะกับ บริบทการบริหาร ประกอบด้วย คุณธรรมจริยธรรมสำหรับตนเอง คุณธรรมเพื่อการปฏิบัติ หน้าที่การบริหาร ซึ่งต้องอาศัยหลักธรรมในการประกอบควบคู่ไปกับความรู้ความสามารถ ทั้งสิ้น เพื่อเป็นผู้บริหารที่มีทั้งคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม และมีคุณประโยชน์ต่อองค์กรและ สังคมอย่างแท้จริง

โรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู สังกัดสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ มีนโยบาย ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความรู้ 2 ความสามารถ ทักษะและ ประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการ เปลี่ยนแปลงของโลกต้องอาศัยทักษะภาวะผู้นำ ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน มองเห็นภาพอนาคต และสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานทุกคนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพอย่างสูงสุด (ธีระ รุญเจริญ, 2559)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษา การในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู อันจะ

นำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพไปสู่การพัฒนาคณะความรู้ทางการวิจัยทางการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู ได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 43 คน และครูผู้สอน จำนวน 437 คน รวมจำนวน 480 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2564 โดยกำหนดประชากรของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 214 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 5 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยวิธีการแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่ง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือทั้ง 2 ประเภท ดังนี้

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับแนวทางการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลัก

หลักอภิปาบท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักหลักอภิปาบท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู มีลักษณะเป็นแบบ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และเสนอค่าสถิติการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติแบบอธิบายและแบบอ้างอิงในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอภิปาบท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู สามารถสรุปผลการวิจัยตามแต่ละขั้นตอนการวิจัย ได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามครั้งนี้มากที่สุด เป็นดังนี้ มีตำแหน่ง คือ เพศหญิง (ร้อยละ 79.9) อายุต่ำกว่า 30 ปี (ร้อยละ 56.5) วุฒิการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 78) และประสบการณ์การทำงาน คือ ระยะ 5-15 ปี (ร้อยละ 46.7)

2. การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักอภิปาบท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู ความคิดเห็นการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอภิปาบท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู (ทักษะการด้านคิดวิเคราะห์ ทักษะด้านการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะทางเทคโนโลยีและ

การใช้ดิจิทัล ทักษะด้านการบริหารองค์กร ทักษะด้านการบริหารองค์กร ทักษะด้านการบริหารงานบุคคล ทักษะด้านทำงานเป็นทีม ทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ทักษะการกำหนดทิศทางองค์กร ทักษะการรับรู้ไว ทักษะการตัดสินใจทักษะด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม) โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยจะได้นำเสนอประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ทักษะการด้านคิดวิเคราะห์ และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญา คำนิล (2559) ได้ศึกษาเรื่อง "ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารคณะศิลปศึกษาและห้องเรียนเครือข่ายสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารคณะศิลปศึกษาและห้องเรียนเครือข่าย 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารคณะศิลปศึกษาและห้องเรียนเครือข่าย และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารคณะศิลปศึกษาและห้องเรียนเครือข่าย พบว่า 1) ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์และกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้าพบได้เสมอเพื่อให้คำปรึกษา และผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ จงรักภักดีต่อหน่วยงาน และหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร พบว่า ภาพรวมผู้บริหารและผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารคณะศิลปศึกษาและห้องเรียนเครือข่ายพบว่า มีแนวทางทั้งหมด 15 แนวทาง

2. แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู ความคิดเห็นของหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู (ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะและด้านวิมังสา) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาชอบและศรัทธาในงานสำรวจความต้องการของบุคลากรในการพัฒนาตนเองเพื่อกำหนดแผนพัฒนาบุคลากร ปฏิบัติหน้าที่

ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต วิริยะ อุตสาหะ มอบหมายงานตามความถนัดและขีดความสามารถ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงาน ให้โอกาสพบปะกับเพื่อนร่วมงานเพื่อสร้างความ เป็นกัลยาณมิตร ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานเสมอต้นเสมอปลาย มีความเสียสละ มีจิตใจที่โอบ อ้อมอารี ให้ความช่วยเหลือต่อเพื่อนร่วมงาน อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นปรีชาที่ ดี ทำงานด้วยความสำเร็จและรับผิดชอบ เป็นแบบอย่างที่ดี สร้างขวัญและกำลังใจ มีใจเป็น กลาง วางเฉยเมื่อได้รับการปฏิเสธหรือการนิทนาบกล่าว พิจารณาความชอบอย่างเป็นธรรม และรู้จักข่มใจ รักษาอารมณ์ได้มั่นคง เคารพสิทธิ์ของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัย เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรักและศรัทธาในอาชีพ ปฏิบัติตนอย่างซื่อสัตย์และเสมอ ต้นเสมอปลาย เสียสละ อุทิศเวลาในการทำงานเต็มที่ เอาใจใส่ผู้ร่วมงาน มอบหมายงานตาม ความสามารถและช่วยเหลือผู้อื่น เป็นที่ปรีชาที่ดี ทำงานด้วยความสำเร็จและรับผิดชอบงาน ที่ได้รับมอบหมาย สร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา วางตัวเป็นกลาง และวางเฉยต่อ การปฏิเสธหรือการดิ้นนินทา และพิจารณาความดีและความชอบของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่าง เป็นธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของหลักธรรมอิทธิบาท 4 ที่เป็นธรรมะที่ใช้ในการทำงาน คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะและวิมังสา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญมี บุญเอี่ยม (2544) ได้ทำ การวิจัยเรื่อง “ศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน ศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด” ผลการศึกษาพบว่า พนักงาน ศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ตมี การนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จโดยอาศัย แรงจูงใจภายนอก การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้คือต้องสร้างฉันทะให้เกิดขึ้นในใจเป็นเบื้องต้นก่อนเพื่อให้ เกิด ความชอบที่จะทำงานนั้นๆ จากนั้นต้องใช้วิริยะเพื่อที่จะอดทนต่ออุปสรรคต่างๆ ที่จะทำให้งานนั้น บรรลุเป้าหมายในขณะที่ทำงานต้องมีจิตตะ คือความตั้งใจและเอาใจใส่ในงานมีความ รับผิดชอบในงานที่ทำและสุดท้ายใช้วิมังสา คือการพิจารณาไตร่ตรองงานที่ทำอย่างรอบคอบ มีการตรวจตราสอบ ข้อบกพร่องเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นไปได้และสามารถนำ ไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดหนองบัวลำภู คือ สำนวความต้องการของบุคลากรในการ พัฒนาศึกษาเพื่อกำหนดแผนพัฒนาบุคลากร ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต วิริยะ อุตสาหะ มอบหมายงานตามความถนัดและขีดความสามารถ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือ ผู้ร่วมงาน ให้โอกาสพบปะกับเพื่อนร่วมงานเพื่อสร้างความเป็นกัลยาณมิตร ปฏิบัติตนและ ปฏิบัติงานเสมอต้นเสมอปลาย มีความเสียสละ มีจิตใจที่โอบอ้อมอารี ให้ความช่วยเหลือต่อ เพื่อนร่วมงาน อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นปรีชาที่ดี ทำงานด้วยความสำเร็จและ

รับผิดชอบ เป็นแบบอย่างที่ดี สร้างขวัญและกำลังใจ มีใจเป็นกลาง วางเฉยเมื่อได้รับการ ปฏิเสธหรือการนินทาว่ากล่าว พิจารณาความชอบอย่างเป็นธรรม และรู้จักข่มใจ รักษา อารมณ์ได้มั่นคง เคารพสิทธิ์ของผู้ได้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหาร สถานศึกษามีความรักและศรัทธาในอาชีพ ปฏิบัติตนอย่างซื่อสัตย์และเสมอต้นเสมอปลาย เสียสละ อุทิศเวลาในการทำงานเต็มที่ เอาใจใส่ผู้ร่วมงาน มอบหมายงานตามความสามารถ และช่วยเหลือผู้อื่น เป็นที่ปรึกษาที่ดี ทำงานด้วยความสำเร็จและรับผิดชอบต่องานที่ได้รับ มอบหมาย สร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา วางตัวเป็นกลาง และวางเฉยต่อการ ปฏิเสธหรือการติฉินนินทา และพิจารณาความดีและความชอบของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเป็น ธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของหลักธรรมอริยบท 4 ที่เป็นธรรมะที่ใช้ในการทำงาน คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา

เอกสารอ้างอิง

- ธีระ รุญเจริญ.(2559). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ สดศรีสถิตย์วงศ์.
- บุญชม ศรีสะอาด, (2554), *การวิจัยเบื้องต้น*, พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- บุญมี บุญเอี่ยม, (2544), *ศึกษาการนำอริยบท 4 ไปใช้ในการทำงานศูนย์ควบคุมการบิน ภูเก็ตบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ทักษิณ*.
- พิชญา ดำนิล. (2559). *ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารคณะศิลปศึกษาและ ห้องเรียนเครือข่ายสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย พาร์อีสเทอร์น

